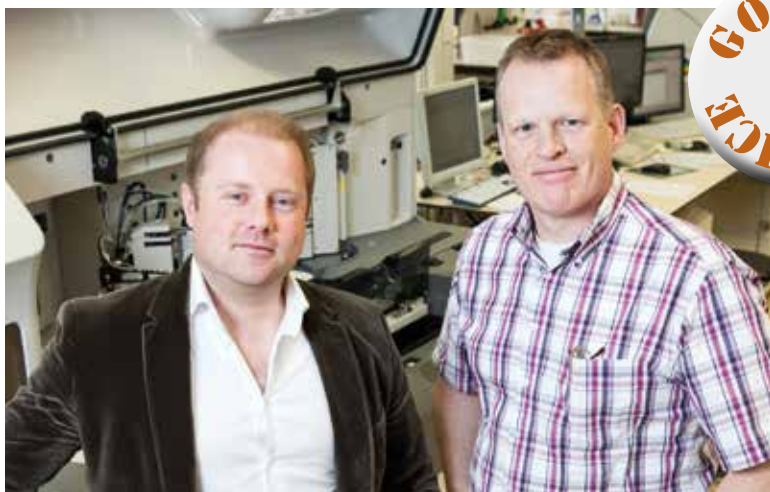

'AIS moet worden aangepast voor de verwerking van labwaarden'

Nierfunctieproject: en nu nog de automatisering ...

Ruim twintig apotheken in de regio Helmond ontvangen de verminderde nierfunctiewaarden van het ziekenhuislaboratorium. Apotheker Willem van de Spijker en klinisch chemicus Christian Schoenmakers vertellen over de moeilijke volgende fase: de automatisering van deze meldingen.

APOTHEKER WILLEM VAN DE SPIJKER (LINKS) EN KLINISCH CHEMICUS CHRISTIAN SCHOENMAKERS IN HET KLINISCH LABORATORIUM VAN HET ELKERLIEK ZIEKENHUIS.

Auteur **Edwin Bos**

Het is inmiddels routine in Apotheek 't Heelhuis in Helmond: apotheker Willem van de Spijker noteert elke ochtend de verminderde nierfunctiewaarden in het apotheekinformatiesysteem (AIS). Alle 24 apotheken in de regio Helmond ontvangen deze waarden van het klinisch laboratorium in het Helmondse Elkerliek Ziekenhuis. "Gemiddeld ontvang ik per dag vijf nierfunctiewaarden lager dan 40 ml/min", vertelt Van de Spijker.

Samen met collega-apotheker Marc van Asten van Apotheek Rijpel heeft Van de Spijker ervoor gezorgd dat alle apotheken in de regio Helmond kunnen beschikken over de nierfunctiewaarden. Beide apothekers zijn sinds begin 2009 betrokken bij het project Gegevensuitwisseling Nierschade, een initiatief van het transmuraal centrum Quartz in Helmond. Andere deelnemers zijn:

een huisarts en in het Elkerliek Ziekenhuis een ziekenhuisapotheker, een internist-nefroloog en klinisch chemicus Christian Schoenmakers.

Vanaf eind 2009 ontvangt Van Asten wekelijks per mail in een beveiligd Excel-bestand alle verminderde nierfunctiewaarden die in de voorgaande week zijn gemeten.

Het bestand wordt door hem op basis van postcodegebieden verdeeld over de apotheken in de regio Helmond en omstreken – in totaal 170.000 inwoners.

"Dat functioneert goed, maar is natuurlijk bewerkelijk en heel tijdrovend", aldus Van de Spijker.

Een-op-een

Klinisch chemicus Christian Schoenmakers heeft inmiddels in het ziekenhuisinformatie-

**WE HOPEN
DAT DE
SOFTWARE-
HUIZEN
DAT SNEL
OPPAKKEN**

systeem een extra veld laten aanmaken voor de naam van de huisapotheek. Het laboratorium-informatiesysteem wordt gevoed met deze informatie. Binnenkort ontvangen alle apotheken een-op-een de nierfunctiewaarden van de eigen patiënten via een EDIFACT-bericht: Electronic Data Interchange For Administration, Commerce and Transport – een internationale standaard voor elektronische gegevensuitwisseling. Handmatig verdelen van de patiënten over de apotheken is dan niet meer nodig. Maar de apothekers moeten de nierfunctiewaarden vervolgens nog wel handmatig invoeren. Het AIS kan deze berichten namelijk niet, zoals het huisartsinformatiesysteem (HIS), automatisch verwerken. Volgens Van de Spijker een groot gemis. “We willen dat het AIS de nierfunctie automatisch wegschrijft naar de patiënt. Maar voor de softwarehuizen is dit helaas geen prioriteit.” Ook Schoenmakers hoopt dat de softwarehuizen dit snel oppakken. Hij zou namelijk graag alle nierfunctiewaarden lager dan 80 ml/min naar alle apotheken sturen. “Bij bepaalde geneesmiddelen zijn vanaf die nierfunctiewaarde aanpassingen van de dosering vereist.” Het aantal meldingen zal daarmee fors toenemen. “Omdat apothekers dat nu nog handmatig moeten verwerken, wachten we tot de software zover is.”

Dossierhouder

Het versturen van de EDIFACT-berichten is een tussenstap naar het beschikbaar stellen van nierfunctiewaarden via het LSP. “De ontwikkelaars van de AIS’en zeggen daar ook op te wachten, maar dat gaat nog wel even duren”, aldus Schoenmakers. Schoenmakers vindt het logisch dat de apotheker als ‘spin in het web’ in de eerste lijn beschikt over de labwaarden omdat de apotheek de geneesmiddelen levert. “Vervolgens informeert de apotheker de voorschrijvend huisarts of specialist.” Volgens Van de Spijker zou het veel efficiënter zijn als de apotheker de nierfunctiewaarden in het HIS zou kunnen ‘schieten’. “Helaas is dat niet mogelijk omdat de softwarehuizen de huisarts zien als dossierhouder. Huisartsen kunnen wel een waarde naar het AIS sturen, maar wij

niet naar het HIS. Dat vind ik vreemd.” Een apotheker verricht jaarlijks gemiddeld 120 interventies in de medicatie van patiënten met een verminderde nierfunctie. Het verwerken van de melding kost zo’n vijftien minuten en de bespreking met de voorschrijvers ongeveer tien minuten per patiënt.

Zorgverzekeraar

Volgens de deelnemers aan dit project verlaagt de controle op nierfunctiewaarden de kans op bijwerkingen, medicatiegerelateerde ziekenhuisopnamen en sterfgevallen. “En de kans dat patiënten tijdelijk gedialyseerd moeten worden omdat zij geneesmiddelen hebben gebruikt die schadelijk zijn voor de nieren.”

Van de Spijker heeft CZ, de dominante zorgverzekeraar in de regio, verteld over deze voordelen. “Maar helaas beschouwt CZ dit als standaardzorg.”

Het Helmondse nierfunctieproject heeft een subsidie van € 20.000 ontvangen van de Nierstichting (zie kader). Dat geld wordt gebruikt voor onder meer bijeenkomsten met de projectgroep en ICT-leveranciers en de implementatie en evaluatie van de nieuwe werkwijze.

“Misschien kunnen we daarnaast ook nog de softwarehuizen bewegen te investeren in de AIS’en”, aldus Van de Spijker.

De volgende stap in het project is dat uitwisseling van kalium-, natrium-, INR en andere testen zoals leverwaarden.

“We kunnen dat op zeer korte termijn invoeren, het is technisch niet anders dan de nierfunctie.” ■

DE VOLGENDE STAP IS UITWISSELING VAN KALIUM-, NATRIUM- EN LEVERWAARDEN

Project krijgt € 20.000 van de Nierstichting

De Nierstichting investeert € 160.000 in acht projecten die de medicatieveiligheid verbeteren voor patiënten met een verminderde nierfunctie. Eind 2013 heeft de stichting uit 45 aanvragen acht projecten geselecteerd die elk € 20.000 hebben ontvangen, waaronder het nierfunctieproject in de regio Helmond. De projecten zijn zowel nieuwe initiatieven als bestaande zorgvernieuwingen die verder worden geoptimaliseerd. Een rode draad in de projecten is een betere samenwerking tussen apothekers, huisartsen, specialisten en patiënten.